

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 4 Lipca v. s. 1830 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

W i l n o.

NAYLĄSNIEJSI CESARSTWO ICHMOŚĆ i Xiążę Karol Pruski, raczyli z Dorpatu dalszą drogą odbywać wspólnie, i szczęśliwie przybyli do Peterhoffu, d. 24 czerwca o godz. 5 wieczorem. O podróży NN. Państwa z Warszawy doniesiemy w następnym Nrze.
— Jenerał Marszałek Polny, Hrabia Paskiewicz-Erywański przybył do St. Petersburga.

W dnich 26, 27 i 28 czerwca t. r. wedle ogłoszonego uprzednio rozkładu odbyły się publiczne examina, naprzód w Szkole Powiatowej przez XX. Bazylianów utrzymywanej; potem w Szkole Powiatowej przy Gymnazjum Wileńskiem, a nakoniec w obu Gymnazyjach. Liczne zgromadzenie Osób zaszczyściło ten akt uroczysty, po ukończeniu którego przez ręce JW. Rektora CESARSKIEGO Uniwersytetu Wileńskiego Radcę Stanu i Kawalera, Wacława Pelikana, rozdane zostały celującym uczniom nagrody.

Gymnazjum 1820, Klasa 5cia. — Naywyższa nagroda; złote medale przyznane zostały: Gieczewiczowi Józefowi, Pelikanowi Alexandrowi, Zawadzkiemu Józefowi. *Medale srebrne:* Choroszewskiemu Władysławowi, Danieykowi Lucyanowi. *Xięgi z napisem: za pilność, postęp w naukach i dobre obyczaje* otrzymali: Baliński Józef, Chrystowski Szczepan, Szklennik Michał, Szyfeyko Adolf, Zabczyński Antoni. *Listy pochwalne:* Felinowski Michał, Korsak Adolf, Swolkien Ignacy, Wasilewski Henryk, Zienkiewicz Władysław. *Pochwały:* Choroszewski Stefan, Gieczewicz Antoni, Nowosielski Lucyan, Pilchowski Kazimierz, Reykowski Donat. — *Klasa 2ga.* — *Xięgi*, otrzymali: Downar Stanisław, Downar Julian, Danieyko Alexander, Krassowski Apollin, Pietkiewicz Konstanty, Woyszwiłto Erazm. *Listy pochwalne:* Alexandrowicz Antoni, Ługayto Bartomiey, Witkowski Cypryan, Witkowski Patrycyusz, Żakowicz Adam. *Pochwały:* Kunciewicz Konstanty, Paszkowski Julian, Perżanowski Fabian, Świętorzecki Jan, Tuczkiwicz Konstanty, Woytkiewicz Józef, Woiakowski Franciszek, Zienkiewicz Józef, Zakrzewski Julian, Życki Jan. — *Klasa 1sza oddział 1szy.* — *Xięgi* otrzymali: Szulakowski Edward, Botwinko Piotr, Cywiński Dyonizy, Łuczkowski Leopold, Mickiewicz Augustyn, Nowicki Adolf, Rutkowski Xawery. *Listy pochwalne:* Cywiński Trudan, Houwalt Onufry, Pinabel Konstanty, Walicki Julian. *Pochwały:* Doręgowski Seweryn, Dziewoński Jan, Gasztowt Wincenty, Heyman Michał, Houwalt Stanisław, Iwanów Michał, Lewandowski Rudolf, Malewski Mieczysław, Maiewski Józef, Niemieksza Alexander. — *Oddział 2gi.* — *Xięgi* otrzymali: Dowgiatto Stanisław, Hilchen Nicet, Woytkuński Stefan. *Listy pochwalne:* Chrystowski Edmund, Downarowicz Jarosław, Gan Mikołaj, Gross Alexander, Haykiewicz Adam, Jocz Kazimierz, Orzechowski Julian, Rudnicki Alexander, Staniewicz Stanisław. *Pochwały:* Adamowicz Klemens, Antoniewicz Antoni, Francuzowicz Julian, Krahelski Cypryan, Towiański Alexander. — *Gymnazjum 2gie Klasa 5cia.* — Naywyższa nagroda: *Złote medale* przyznane zostały: Jabłońskiemu Józefowi, Filipowiczowi Benedyktowi. — *Medale srebrne:* Moksiewiczowi Kazimierzowi, Morytzowi Adolfowi, Głogowskiemu Apolinaremu. — *Xięgi z napisem: za pilność, postęp w naukach i dobre obyczaje*, otrzymali: Borjaków Karol, Dłuski Michał. *List pochwalny*, Pożniak Stanisław.

Pochwały: Anderson Konstanty, Bernowicz Jarosław, Komarowski Stanisław, Kossakowski Janusz, Maiewski Józef, Mokrzecki Edward, Machwitz Adamy Machwitz Lucyan, Rydzewski Alexander, Urbanowicz Hippolit, Waszkiewicz Walezy. — *Klasa 2ga.* — *Xięgi* otrzymali: Bagiński Adolf, Bronic Adolf, Chruszczewski Mieczysław, Moszków Jan, Mołochowiec Jan, Szyszło Fabian, Szyszło Sebastian, Ważyński Edward. *Listy pochwalne:* Dobrzański Józef, Mickaniewski Stanisław, Pawłowski Józef, Szteyn Michał, Sieklucki Paweł, Zabczyński Alexander. *Pochwały:* Heppen Cypryan, Jankowski Piotr, Lamotte Edward, Lamotte Władysław, Łąkiwicz Jan, Moszkow Julian, Narbutt Leonard, Rodziewicz Karol, Rogalski Ignacy, Stachowski Hippolit. — *Klasa 1sza.* — *Xięgi* otrzymali: Bijeyko Felix, Eysemblätter Alexander, Statkowski Jan, Tomaszewicz Władysław. *Listy pochwalne:* Maxa Ludwik, Michałowski Henryk, Marciniowski Konstanty, Pusłowski Alexander, Strawiński Xawery, Wołk Józef. *Pochwały:* Januszkiewicz Kazimierz, Kasprzycki Józef, Leszczyński Fabian, Pusłowski Felix, Rudnicki Romuald, Siemienieńko Xawery — *Szkola Powiatowa przy Gymnazjum, Klasa 5cia* — *Medale srebrne* przyznane zostały: Rodziewiczowi Julianowi, Siezieniewskiemu Józefowi — *Xięgi* otrzymali: Czaplinski Bazyli, Loyko Jan, Ostrowski Światosław, Ostrowski Edward, Szykier Antoni, Żukowski Ignacy — *Listy pochwalne:* Frackiewicz Stanisław, Milewski Oskar, Suchooki Józef, Zatorski Wincenty — *Pochwały:* Giedroyć Józef, Haciski Tadeusz, Kiersnowski Jan, Szulski Justyn, Szadeyko Ignacy, Strawiński Kazimierz, Tatal Eustachy, Znosko Jan, Zieliński Michał. — *Klasa 2ga* — *Xięgi* otrzymali: Ceraski Alexander, Dworakowski Cezary, Klimaszewski Kazimierz, Raczkiwicz Piotr, Szalewicz Rudolf — *Listy pochwalne:* Budzyński Xawery, Boryczewski Wiktor, Maciejowski Stanisław, Trynkowski Paweł — *Pochwały:* Biergiel Paweł, Kalenkiewicz Józef, Kotkiewicz Józef, Rzańnicki Romuald — *Klasa 1sza* — *Xięgi* otrzymali: Czayczyński Franciszek, Drozd Kazimierz, Gaiowski Stefan, Rykowski Józef, Trynkowski Zygmunt — *Listy pochwalne:* Korsak Alexander, Wołk Alexander — *Pochwały:* Gasztowt Szymon, Ilcewicz Edward, Mianowski Konstanty, Mianowski Alexander, Myślicki Jan, Piastunowicz Józef, Syrwid Marcin, Wankowski Klemens — *Szkola Powiatowa Wileńska XX. Bazylianów, Klasa 5cia* — *Medal srebrny* przyznany został iednomyslnie Wersockiemu Felixowi — *Xięgi z napisem: za pilność, postęp w naukach i dobre obyczaje* otrzymali: Byszewski Marcin, Lisiecki Romuald, Nowicki Michał, Szumkowski Antoni — *Listy pochwalne:* Gan Herkulan, Podbereski Ludwik, Szumkowski Karol, Sobolewski Karol — *Pochwały:* Daszkiewicz Karol, Gineyty Franciszek, Gieroti Piotr, Himmelreich Alexander, Sawicki Józef, Słobodziński Edward, Skripkin Józef, Zaleski Jan — *Klasa 2ga* — *Xięgi* otrzymali: Pawłowicz Dominik, Stefanowicz Ignacy, Tycius Julian, Trofimow Paweł — *Listy pochwalne:* Barszcz Kazimierz, Lindssai Antoni, Wołczanin Mikołaj, Wierzbicki Adolf — *Pochwały:* Chalimowicz Jan, Gan Kazimierz, Lelewicz Ignacy, Gzowski Kazimierz, Łowmiański Wincenty, Pusłowski Wiktor, Szczepanowicz Onufry, Urbanowicz Mikołaj, Woytkiewicz Gracyan, Wrzosko Wincenty — *Klasa 1sza* — *Xięgi* otrzymali: Czarnocki Franciszek,

Nowokuński Gasper, Poznański Franciszek, Zakrzewski Eliasz — *Listy pochwalne*: Bieńkuński Ludwik, Baykow Julian, Bolszakow Mikołaj, Dancygier Adolf — *Pochwałę*: Chalimowicz Józef, Hryhorowicz Ludwik, Gorecki Józef.

Dyrektor Szkół Gubernii Wileńskiej Koleżski Sowiecnik Kaletan Krassowski.

WYJĄTKI Z NAYWYŻSZYCH ROZKAZÓW DZIENNYCH.
Brześć Litewski dnia 6 czerwca.

NAYJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, dnia tego, pod miastem *Brześciem Litewskim*, oglądając półki: żmudzki i łucki grenadyerów, oraz karabinierów nieświzki, gwardyi i grenadyerów połączoney dywizyi odwodowego korpusu woysk, zostających pod Naczelnictwem JEGO CESARSKIEY WYSOKOŚCI CESARZEWICZA, ze znajdującymi się przy nich artylleryyskimi grenadyerów rotami: bateriyną Nru 1go i lekką Nru 2, z półkami 24tey dywizyi pieszey, oraz 24tą brygadę artylleryi i litewski batalion saperów, z należącym do tych woysk obozem i pociągiem, i znalazłszy w nich naylepszy porządek, czystość i ochędóztwo, a w odbytem ćwiczeniu i we wszystkich poruszeniach wzorową wszystkich znościwość swoiey rzeczy, z zupełnem uznaniem oświadcza JEGO CESARSKIEY WYSOKOŚCI CESARZEWICZOWI, Naczelnemu tych woysk Wodzowi, zupełną swoię wdzięczność za niezmordowane trudy JEGO CESARSKIEY WYSOKOŚCI CESARZEWICZA i staranność około przyprowadzenia tych woysk do tak przewybornego urządzenia.
w Warszawie, dnia 8 czerwca.

NAYJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, podczas odbywaney, w dniu tym, z okoliczności obchodu wskrzeszenia królestwa polskiego, parady i przeglądu półków grenadyerów, oraz artylleryi odwodowego korpusu woysk, zostających pod naczelnictwem JEGO CESARSKIEY WYSOKOŚCI CESARZEWICZA, tudzież armii polskiej, z należącym do nich lekkim obozem, znalazłszy we wszystkich częściach naylepszy porządek, wzorowe urządzenie, czystość, szykowność, gruntowność i dokładność we wszystkich poruszeniach, co jest właśnie iawnym dowodem niezmordowaney pieczołowitości i trudów Naczelnego tych wszystkich woysk Wodza, JEGO CESARSKIEY WYSOKOŚCI CESARZEWICZA, oświadcza JEGO CESARSKIEY WYSOKOŚCI zupełną swoię wdzięczność i zupełne przyznanie, a wszystkim tym woyskom NAYWYŻSZE zadowolenie, mianowicie zaś: Naczelnikowi głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY WYSOKOŚCI CESARZEWICZA, Jenerałowi piechoty, Hrabie *Kurucie*, Jenerał-Kwatermistrzowi tegoż sztabu, Jenerał-Maiorowi *Dannenbergowi* 3mu, Dowódcy odwodowego korpusu woysk, zostających pod naczelnictwem JEGO CESARSKIEY WYSOKOŚCI CESARZEWICZA, woysk polskich Jenerałowi kawaleryi, Jenerał-Adjutantowi, Hrabie *Krasińskiemu*, Naczelnikowi kawaleryi polskiej, Jenerałowi kawaleryi, *Rołniczkemu*, Naczelnikowi artylleryi i inżynierów armii polskiej, Jenerałowi artylleryi, Hrabie *Hauke*, Naczelnikowi piechoty polskiej, Jenerałowi piechoty, Jenerał-Adjutantowi, Hrabie *Potockiemu*, Naczelnikom dywizy, Jenerałom dywizy: gwardyyskiej kawaleryi odwodowego korpusu, Jenerał-Adjutantowi *Kurnatowskiemu*, woysk polskich dywizyi ułanów, *Weysenhoffowi*, 1szey pieszey, Hrabie *Krukowieckiemu*, 2giey pieszey, *Zółtowskiemu*; Dowodzącym dywizyami, Jenerałom brygad: konnych strzelców, *Przebendowskiemu*, połączoną gwardyi i grenadyerów, korpusu odwodowego, *Zymirskiemu*; dowódcóm brygad: gwardyyskiej dywizyi kawaleryi 1szey brygady, Jenerał-Porucznikowi *Knorringowi* 2mu, i 2giey Jenerał-Maiorowi *Pencherzewskiemu*; konnych strzelców dywizyi dowodzącemu 1szą brygadą, Jenerałowi brygady *Dwernickiemu*, Jenerałowi brygady *Dziekońskiemu*, 1szey brygady dywizyi ułanów Jenerałom brygad: *Suchorzewskiemu*, 2giey JEGO Królewskiej Wysokości, Xiążęciu *Adamowi Wirtemberskiemu*, dowodzącemu 1szą brygadą połączoney gwardyi i grenadyerów dywizyi, Jenerał-Maiorowi *Engelmanowi*, woysk polskich dowódcóm brygad, Jenerałom brygad: 1szey dywizyi pieszey, 1szey brygady *Getgudowi*, 2giey *Pawłowskiemu*,

3ciey Hrabie *Szembehowi*; 2giey pieszey dywizyi 1szey brygady, *Morawskiemu*, 2giey *Blumnerowi*; Naczelnikom artylleryi: odwodowego korpusu Jenerał-Maiorowi *Gerstencwergowi* i pieszey artylleryi armii polskiej, Jenerałowi brygady, *Redelowi*, artylleryi Jenerałowi brygady, *Bontanowi*, dowódcy brygady gwardyi i grenadyerów artylleryi Leyb-Gwardyi, roty bateriyny N. 5go, Jenerał-Maiorowi Baronowi *Korfowi* 1mu; dowódcóm półków Leyb Gwardyi, Jenerał-Maiorom: ułanów JEGO CESARSKIEY WYSOKOŚCI CESARZEWICZA, *Markowi* 3mu, grodzieńskiego huzarów, *Sztrandmanowi* 3mu, oraz wszystkim PP. Sztabu i Ober-Officerom; a dla rang niższych daruje po rublu sr. po funcie mięsa i po porcyi wódki, na każdego. (G.S.P.)

Ukazy Rządzącego Senatu. 1.) 12 czerwca. (z 1go Depart.) O terminach, do jakich przestępcy zesłani na Syberyę do robot, mają w nich zostawać: 2.) 13 czerwca (z 4go Depart.) O zobowiązaniu Członków i Sekretarza Rządu Gubernialnego *Petersburskiego* do opłaty Radzcy honorowemu *Lebiediewu* 2,350 rub. as. z procentami, zawinionych mu przez Radzcę Dworu *Woronina*, który z winy tego Rządu został wypuszczony z pod aresztu i dotąd się ukrywa. 3.) 19 czerwca. (z 1go odd. 5go Depart.) O nieprzyymowaniu do żadney służby publiczney, Rad. stanu *Engelmana*, byłego Radzcy dóbr *J. C. M. CESARZEWICZA* zwanych, *Strelna*. 4.) tegoż dnia (z 1go Depart.) Aby urzędy pocztowe nie były obowiązujące do odpowiedzi na zapytania innych urzędów: kiedy i pod jakimi numerami zapisane zostały do przychodu pieniądze za przestanie summ z jednego miejsca do drugiego. (T. P.)

KRÓLEWSTWO POLSKIE.
Warszawa dnia 6 lipca.

NAYJAŚNIEJSZY CESARZ i KRÓL Jmć mianować raczył Kamerunkami Dworu Królewsko-Polskiego: *Tytusa Potockiego*, Urzędnika Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, *Janusza Hr. Rostworowskiego*, pracującego w teyże Kommissyi Rządowej, *Ludwika Hr. Grabowskiego*, Sekretarza w Kommissyi Rządowej Wyznań i Oświecenia, i *Eugeniusza Deszerta*, Podsekretarza w Wydziale Górnictwa.

— *J. C. M. Pannica Wielka Xiężna Sasko-Weymarska* i *Jey Córka J. K. Mości Xiężna Karolowa Pruska* na dniu 5 b. m. opuściły *Warszawę* wracając do *Weymaru*. Ta dostojna Siostra naszego Miłościwego MONARCHY, zostawiła długo trwałe ślady swego pobytu w stolicy Polskiego Królestwa. Jey uprzejmość, szczerobliwość, troskliwe zwiedzanie wszelkich Instytutów naukowych i dobroczynnych, świadczą o naypiękniejszych przymiotach Jey serca. Gdy już przejeżdżała przez rogatki, zatrzymała się przed nowo-zaprowadzonym *Domem przytulku i pracy*, wstąpiła do niego, zwiedziła wszystkie sale, zastanawiała się nad wszelkimi szczegółami; raczyła oświadczyć Swe zadowolenie oprowadzającemu Ją Hrabie *Skarbkowi*, zażycielowi tego Instytutu, a to Ją szczególniey zastanowito, że wspomiedzy włóczęgów i tułaczy w stolicy do tego domu przyiętych, już kilkadziesiąt osób w ciągu miesiąca służbę w prywatnych domach przyjęto i przez to otrzymało stały sposób do życia.

— Konserwator Gabinetu Rycin Królewskiego *Alexandrowskiego Uniwersytetu*, *Piwarski*, udarowany został od *J. C. Mości Wielkiej Xiężney Sasko-Weymarskiej* kosztownym brylantowym pierścieniem.

— Reszta osób należących do Dworu *N. PANA*, wyjechała onegdaj do *Petersburga*. *Hr. Potocki*, Wielki Mistrz Obrzędów wyjechał do *Parryża*, a Podkanclerzy *Hr. Nesselrode* wyjechał nie do *Petersburga* iak było doniesioném, lecz do wód w Niemczech, od których wracać ma przez *Warszawę*.

— *Jpan Piasecki* wyjechał dla widzenia naycelniejszych aktorów w Niemczech i we Francyi.

— Ogólnego wpływu z Koncertów *Panny Sontag* danych w *Warszawie*, licząc w to dany na ubogich, było 71,000 zł.

— Dnia 7 —

NAYJAŚNIEJSZY PAN CESARZ i KRÓL naysaskawiy mianować raczył postanowieniem z dnia 18 (30) z. m. Kawalerami Królewskiego Orderu s. Stanisława 1szej klasy: JP. Friesę Sekretarza Stanu, Prezesa Banku Królewskiego w Berlinie.—2giey klasy: JP. Gluszyńskiego, Referendarza Stanu Nadzwyczajnego, Dyrektora Banku Polskiego.—3ciey klasy: Hr. de Galen i Sekretarza Poselstwa Królewsko-Pruskiego. JP. Berch, Radcę Taynego Dworu Królewsko-Pruskiego. JP. Precht Radcę obrachunkowego Królewsko-Pruskiego, i JP. Witt Dyrektora Banku Berlińskiego.

N. PAN raczył udzielić medal za uratowanie ginących: Janowi Wótcie muzykantowi, za ocalenie życia w d. 6 lipca 1828 Janowi Schairich, uczniowi rzemioła płócienniczego tonącemu w Prośnie.

Dnia 3 b. m. w Głównym Ratuszu odbyło się posiedzenie Członków Towarzystwa Wspierającego Instytut Dzieci moralnie zaniedbanych. Hr. Fryderyk Skarbek, Referendarz Stanu, założyciel tak tego iek innych tyle użytecznych Instytutów, zdał sprawę z dotychczasowego działania. Umieszczamy kilka wyjątków tej sprawy zdania. „Pierwszy zgłosił się do mnie P. Szczepan Wiśniewski Podsekretarz Kommissyi Rządowej Woyny i ofiarował 2 procenta od roczney pensyi i emerytury swojej, na ten cel, zachęcając mnie do tego, abym uczynił odezwę do Publiczności, o składanie ofiar, z którychby dom poprawy dla zepsutych dzieci zaprowadzić i utrzymać można. Idąc za natchnieniem tych tak życzliwych chęci, zaniósłem prośbę do Rady Administracyjney o dozwolenie uczynienia podobney odezwę, a uzyskawszy w dniu 20 stycznia 1829 r. przychylną odpowiedź, ogłosiłem w pismach publicznych odezwę do przyjaciół ludzkości o wspieranie zamiarów naszych, i porozumiawszy się z ówczesnemi Radcami obywatelskimi z Cyrkułów M. S. Warszawy, uprosiłem ich o zbieranie składek, iakieby na zamierzony Instytut ofiarować chciano; sam zaś wsparty łaskawą radą i pomocą JO. X. Woiewody Czartoryskiego i Hr. Andrzeia Zamoyskiego, starałem się o obmyślenie przytułku dla dzieci, którebyśmy za pomocą zbieranych funduszów przyjąć i utrzymać mogli. Stosownie do warunków w odezwie moiej ogłoszonych, przystąpiło dotychczas 45 osób prywatnych do dobroczynnego stowarzyszenia, mającego zapewnić fundusze na utrzymanie Instytutu. Roczne składki przez nich na pierwsze 10 lat ofiarowane, zapewnią temuż zakładowi 3300 zł. rocznego dochodu. Zgromadzenia Rzemieślnicze Miasta Stołecznego Warszawy zapisały rocznie na tenże cel zł. 1290. JW W. Radca Stanu Prezydent i Vice-Prezydent Muncypalnego Miasta Stołecznego Warszawy, nie tylko że raczyli zachęcać Zgromadzenia Rzemieślnicze do tych składek, lecz wyjednali prócz tego u Rządu zasiłek roczny zł. 5000, z kassy Bióra Kontrolli służących na uposażenie Instytutu naszego, tak dalece, iż dochody na teraz onemuż zapewnione wynoszą w ogóle 9590 zł. (Tu wyliczył ofiary rozmaite w gotowiznie i materyałach, za które został nabyty Dom blisko Czystego i już prawie na Instytut urządzoney.) Mając tym sposobem zapewnioną możność opatrzenia pierwszych potrzeb Instytutu, staraliśmy się znaleźć osobę ufności godną, którejby prowadzenie wychowańców poruczone być mogło, i mamy niepłonną nadzieję, iż ta, która ofiarowała poświęcić usługi swoje Instytutowi, godnie odpowie powołaniu swemu. Przyjął bowiem ten obowiązek na siebie P. Stanisław Jachowicz, zaszczytnie znany z pism swoich dla dzieci. Przywiązanie, iakie w uczniach swoich wzbudzać umie, i gorliwość, z którą się usługom nauczycielskim poświęca, jest zapowiednią korzyści, iakie wychowawcy naszego Instytutu z prac jego odniosą. Szczególniey zajmowali się sprawami Instytutu (prócz naczelników władz krajowych), Xiążę Adam Czartoryski, Hrabia Andrzej Zamoyski, PP. Szczepan Wiśniewski, Paweł Dorantowicz, Andrzej Brzeziński, Jan Gregorowicz, Michał Piotrowski, i Na-

oleon Horbowowski.” Zakończono posiedzenie wybraniem następujących osób. Opiekunowie: Xiążę Woiewoda Czartoryski, Hrabia Mostowski Minister Spraw Wewnętrznych, Hr. Bniński Kasztelan, Prezesem Hr. Franciszek Skarbek, Członkami Rady: Szczepan Wiśniewski, Hr. Andrzej Zamoyski, Paweł Dorantowicz, L. A. Dmuszewski, Henryk Nakwaski, Jakób Rudnicki, X. Błachowicz Bernardyn. Zastępcy: Antoni Szatyński, Gasiwski. Kassyer Józef Gotti, Sekretarz Horbowowski.

— Xiążę Filip Hesko-Homburski i Xiążę Radziwiłł, Namiestnik Wielkiego Xięstwa Poznańskiego w tych dniach wyiechali z tutejszey stolicy.

— JPanna Belwil w kilku znakomitych domach, uprzyjemniała wieczory swym talentem, lecz publicznego koncertu już nie da i w tych dniach opuszcza Warszawę.

— Dnia 8 —

J. C. M. Wielka Xiężna Weymarska dla tutejszego Towarzystwa Dobroczynności raczyła przysłać zł. 1200. J. K. M. Xiążę Karol Pruski, za bilet na Koncert Panny Sontag dany na dochód ubogich, przysłał zł. 200.

— Dnia 9 —

Zaszczyceni zostali przez N. CESARZA i KRÓLA Jmci: Orderem s. Stanisława IIgiey klasy: Franciszek Habermann, Członek wydziału skarbowego i Radca nadworny Kamery Austriackiej. Orderem s. Stanisława IIIciey klasy Kazimierz Raczynski, Assessor Kolegijski w Cesarstwie Rossyjskiem w wydziale spraw zagranicznych, Franciszek Górski, Referent w Kommissyi ustanowionej dla poszukiwań tyczących się posiadłości i kapitałów Pruskiech. Orderem tymże klasy IVtey Józef Boczkowski i Józef Głębocki, Inspektorowie Policji Miasta Stołecznego Warszawy.

RAPORT RADY STANU.

(Ciąg dalszy.)

IV. WYDZIAŁ WOYNY.

1. Uwolnienia od służby.

Woysko doznało w przeciągu 4 lat, to jest od roku 1824 do 1827, włącznie, zmiany następujące:

uwolnionych zostało	10,462 ludzi
pensyonowanych	496 —
umieszczonych w Korpusie Inwalidów	54 —
umieszczonych w Korpusie Weteranów	360 —
umieszczonych w Korpusie Weteranów czynnych	540 —
umarło	2,064 —
Ogół	14,476 —

Gdy Wasza Cesarsko-Królewska Mość postanowieniem swoim z dnia 6 (13) sierpnia 1828 rozkazać raczyła; sżęby uwolnienie podoficerów i żołnierzy, którzy lata swe wysłużyli, zawieszonym zostało, aż do ukończenia ówczesney wojny przeciwko Turkom; nie uwolniono więc w tym roku tylko takich, którzy dla słabości zdrowia za niezdatnych do dalszey służby uznani zostali, a których liczba wynosiła 96 ludzi, to jest:

uwolnionych	40
pensyonowanych	56
liczba zmarłych w ciągu wspomnianego roku była	971
Ogół	1067

Ubytek więc, iakiego doznało woysko od roku 1824 do 1828 włącznie wynosił 15,543 ludzi.

2. Pobór do woyska.

Dla zapełnienia tego braku równie iak celem przeprowadzenia korpusów do nowo przepisanego kompletu, na mocy postanowień wiekopomney pamięci Nayaśniejszego Cesarza i Króla Jmci ALEXANDRA, i stosownie do rozkazów Waszey Cesarsko-Królewskiej Mości wybrano w całym kraju w przeciągu wspomnianych lat pięciu 17,100 ludzi, należących do spisu woyskowego.

3. Szkoły Wojskowe.

Korpus Kadetów w Kaliszu przeszło 200 młodzieży liczący, i Szkoła aplikacyjna, w której około 34 uczniów odbierają nauki, uczyniły od czasu swego założenia, coraz większe postępy, tak pod względem moralnego i naukowego ukształcenia uczniów, iako też pod względem przyzwyczajenia do onych utrzymania. Skutkiem łożonych w tej mierze usiłowań jest, iż w ciągu lat pięciu wyszło z Korpusu Kadetów Kaliskich 185 usposobionych uczniów, z których 152 na podofficerów do różnych korpusów wojska, a 33 do rzeźzonej szkoły wojskowej aplikacyjnej, dla dalszego tamże w wyższych naukach doskonalenia się, przeznaczonych zostało. Szkoła zaś ta w przeciągu czasu dopiero nadmienionym, wydała 36 uczniów zupełnie uzdatnionych, którzy posunięci na stopień Officerski iuż to w Kwatermistrzostwie jeneralnym, Korpusie Artylleryi i Inżynierów, iuż też nakoniec w innej broni umieszczeni zostali.

Podobnie szkoły Podchorążych piechoty i jazdy, tudzież szkoła zimowa artylleryi, z rozkazu Jego Cesarzewiczowskiej Mości Wielkiego Xięcia Cesarzewicza Naczelnego Wodza, od lat kilku w Warszawie urządzona, niemniej oczekiwaną przyniosły użyteczność, albowiem szkoła Podchorążych piechoty 244, szkoła Podchorążych jazdy 127, zaś szkoła zimowa artylleryi 34 oficerów, dostatecznie usposobionych, wojsku dostarczyła.

Zbawienne skutki z zaprowadzenia szkół pływania, coraz bardziej się rozkrzewiają, czyniąc je ogólnie użytecznymi dla ludzkości.

Szkoły tego rodzaju, których jest dwie w Warszawie, miały około 5,000 uczniów; podobna szkoła urządzona została z rozkazu Jego Cesarzewiczowskiej Mości Wielkiego Xięcia Naczelnego Wodza przy Instytucji Korpusu Kadetów w Kaliszu.

Istnienie od lat kilku przy szpitalu głównym wojska, szkoły felczerów, na 24 uczniów założonej; również pomyślne skutki ciągle okazuje, gdyż szkoła ta pod kierunkiem zdatnych lekarzy wojskowych będąca, kilkunastu iuż wydała młodzińców, na dobrych felczerów usposobionych.

Nakoniec dla ułatwienia Lekarzom wojskowym postępu w naukach powołaniu ich potrzebnych, a tém samém udokładnienia pod względem naukowym służby zdrowia wojskowej, urządzoną została przy szpitalu głównym w Warszawie Biblioteka, do której najlepsze dzieła lekarskie corocznie zakupowane są.

4. Szpitale Wojskowe.

Szpitale wojskowe nie przestają być przedmiotem szczególniejszego ze strony najwyższej Władzy Wojskowej baczenia i staranności. Jakoż skutkiem tej troskliwości, szpitale takowe, również iak infirmerye przy Korpusie Kadetów Kaliskich i w twierdzach urządzone, ciągle utrzymywane są w stanie należytem, tak, iż w nich chory żołnierz, obok wzorowego porządku i ohydności, stosownego leczenia i żywienia, wszystko to znajduje, co tylko mu ulgę w cierpieniach jego przynieść może.

Uzupełnioną została brakująca jeszcze ilość narzędzi chirurgicznych, któremi teraz wszystkie korpusy wojska są iuż zaopatrzone; narzędzia te są wyrobem rzemieślnika krajowego, i w doskonałości swej zagranicznym nie ustępują.

Z kilku młodych ludzi, którym Kommissya Rządowa Woyny, ułatwiając sposobność nabywania wiadomości Lekarskich, w Królewsko-Warszawskim Uniwersytecie, udziela pewną pomoc pieniężną: w ciągu pięcioletniego czasu weszło sześciu do wojska w stopniu Lekarzy batalionowych i forszus sobie dany z żołdu swego zwrócił.

5. Sądownictwo Wojskowe.

Przy ustalonym w Wojsku porządku i karności, Sądownictwo wojskowe odbywa się ze ścisłym do przepisów w tej mierze istnących zastosowaniem się.

Gdy Art. 14 Kodexu karnego, oznaczający stosunki pomiędzy Sądownictwem Cywilno-Karzącym, a Władzą wojskową, wymagał bliższego wyjaśnienia i rozwinięcia, mianowicie co do zarzutów, i spraw uformowanych osobom wojskowym przed weyściem ich w służbę wojskową, przeto po wspólnem w tej mierze zniesieniu się Kommissyi Rządowej Woyny z Kommissyą Rządową Sprawiedliwości, przyjętem zostało za zasadę:

Naprzód: że wyroki w Sądach Cywilno-karzących przeciw wojskowym, przed weyściem ich w służbę zapadłe, iako prawomocne i nowemu rozpoznaniu nie ulegające, winny być przez władze wojskowe wykonywanemi.

Powtóre: że zarzuty i sprawy tymże osobom przed weyściem ich w służbę wojskową uformowane, w których jeszcze wyrok w Sądzie Cywilno-karzącym nie zapadł, ulegają rozpoznaniu władz wojskowych.

6. Utrzymanie Żołnierza.

Całe wojsko regularnie żołą swój odbiera, a żołnierz dobrze jest żywiony, ubrany i pod wszelkim względem iak najsoskliwiej utrzymywany, tak, iż wszystko go dochodzi co mu z przepisów przynależy.

7. Remonta.

Ustanowione w Cesarstwie Rossyjskiem zakłady Remonty iak dawniej tak i w upłynionych pięciu latach dostarczyły dostateczną liczbę wytrwałych i do służby zupełnie zdatnych koni wierzchowych, artyllerycznych, i pociagowych, których atoli pewna ilość w kraju, o ile to dało się uskutecznić, zakupioną została.

Takowy sposób zapewnienia Wojsku remonty w tém tylko uległ zmianie, iż podług Nayszyjszego rozkazu trwałość konia z lat osmiu na lat dziewięć jest przedłużoną, przez co znaczna na tym przedmiocie oszczędność każdorocznie się otrzymuje.

8. Dostawa furazju, drzewa na opał i światła.

Urządzenia względem dostarczania tych artykułów na potrzebę wojska, żadney zmianie w ciągu pięcioletniego czasu nie uległy, gdyż dogodność onychże coraz bardziej się stwierdza.

L. bo zaś w latach 2826 i 1827 nieurodzaje zboża, powszechnie w całym kraju przypadyły, a ztąd ceny owsa, siana i stomy, nader się podwyższyły; przecież Kommissya Rządowa Woyny, za pomocą oszczędności w czasie poprzednim otrzymaney, była w możności zastąpienia nadatku w rzeczonych dwóch latach na ten przedmiot poniesionego.

Gdy jednak następnie przewidywać należało, iż tak wysokie ceny wspomnionych artykułów, aż do ukończenia zbiorów roku 1828 potrwają; przeto Kommissya Rządowa Woyny zmuszoną była przy układaniu Budżetu wojskowego, na tenże rok prosić o dodatkowy fundusz w summie 900,000 zł.

Za Nayszyjszym Waszey Cesarzowsko-Królewskiej Mości rozkazem, utworzony został w Skarbie Królestwa, kredyt na takowy fundusz dodatkowy, z którego Kommissya Rządowa Woyny była w potrzebie użyć na powyższy przedmiot około 700,000 zł., reszta zaś onego w Skarbie Królestwa została.

9. Kwaterunek w naturze.

Liczne zażalenia tak ze strony osób wojskowych, iako i cywilnych do Władz podawane, dostatecznie przekonywają o istnieniu w kwaterunku przeciążeń, którym stoli zaradzić niepodobna, póki mieszkańcy kraju kwaterunek takowy bezpłatnie ponosić będą.

Dla usunięcia niedogodności w tej mierze doświadczanych, ułożony i przedstawiony Waszey Cesarzowsko-Królewskiej Mości został projekt względem urządzenia kwaterunku płatnego, na stałych zasadach oparty.

(Dalszy ciąg w następnym Nrze.)

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 80.

Wilno dnia 4 Lipca o. s. 1830 roku.

FRANCYA.
Paryż dnia 24 czerwca.
(z Gazety Warszawskiej).

Dziennik *Postanec Izb* wynurzywszy radość z szczęśliwego wylądowania wojska na brzeg Algierski, pisze dalej: „Nie mniemamy atoli, aby zdobycie Algieru nastąpić mogło bez niebezpieczeństwa, bez trudności i bez sławy. Dey jest przy sposobiony do odporu, a lubo śródki jego nie są tak urządzone, iak nasze; nie wypada przecieź niemi pogardzać. Dwie wyprawy Hiszpańskie po szczęśliwem wylądowaniu spetzły dopiero podczas wojny na lądzie. Te historyczne wspomnienia nadają ufność Algierczykom. W okolicach miasta są liczne parowy, mury i ciernie; ostatnie stanowią czasem niepokonaną przeszkodę. Takie położenie miejsca, bardzo dogodne dla strzelców, będzie zapewne dzielnie bronionem przez Algierczyków, którzy celnie strzelają. Umieją oni iak żołnierze Turcy bronić się z niepokonaną zaciekłością poza najmniejszych zasłonami. Przeszkody te podadzą żołnierzom naszym dosyć sposobności do utrzymania dawnej sławy. Upać, którego się obawiają, nie będzie tak nieprzyjaznym dla wojska naszego, aby go pokonać nie mogło. Zaraz po wylądowaniu w Egipcie musiało wojsko Francuzkie odbyć 4rodniowy pochod przez pustynie, aby się dostać na dolinę Nilu. Te cztery dni niestychanych trudów przy gwałtownem pragnieniu i piekącém słońcu, można prawdziwie nazwać okropnemi. (*) Żołnierze nasi przed Algierem niczego takiego obawiać się nie mają, a chociażby nawet podobne przeszkody znaleźli, zdołają je pokonać pomnąc na to, co dawni ich towarzysze broni uczynili.”

Listy z Oran donoszą, iż Francuzi z rozbitych statków, którzy się teraz znajdują w Algierze, winni życie swoje oświadczeniu, iż za każdego Francuza chcą dać Beduinom po 100 twardych piastrow.

Xiążę Schwarzenberg wsiał w Tulonie na korwetę wojenną *Lionne*, i iako ochotnik chce odbyć kampanią w Afryce.

Stychać, iż Hrabia Guilleminot uda się z Stambułu do Eginy, dla uczynienia pewnych przełożeń Prezesowi Grecyi, Hrabieciu Capodistrias.

Miasta nadmorskie w Morei dowiedziały się d. 1 i 3 b. m. o zrzeczeniu się władzy udzielnej nad Grecyą przez Xiążcia Leopolda. Prezes udzielił ten akt Senatowi Greckiemu.

Tahir Basza miał przesłać rządowi naszemu pismo Sułtana, które oświadcza, iż Dey Algierski został złożony z urzędu, a krav jego wcielony do Państwa Ottomańskiego. (G. W.)

— Dnia 28 —

Raport Hrabiego Bourmont do Prezydenta rady ministrów:

Z obozu w Sidi Ferruch 19 czerw. 1830,
o godzinie 2 po południu.

Mości Xiąże! Armia nieprzyjacielska stała od dnia 15go w obozie w Staoneli: 17go i 18 na widoku naszych pozycyji mniej okazywała się, niż w dniach poprzedzających, chociaż znaczne iey przybyły posiłki. Osmnastego wieczorem kontingensa wojsk z Konstantyny, Oran i Titeri z wielką częścią tureckiej milicyi z Algieru przybyły.

(*) Niegdyś Napoleon, gdy wojsko nieco wypoczęło, napróżno szukał miejsca z niejakim cieniem. Nareszcie znaleziono szczątki dawnej wieży, które tyle tylko cienia dawały, iż można było zasłonić głowę od promieni słonecznych. Żołnierz prosty, który to miejsce zajął, ustąpił je na czas niejakim naczelnemu dowódcy na prośby i za znaczną nagrodą. Taka to była wartość chłodnego miejsca. (Przypisek Gazety Berlińskiej *Vossa*.)

Liczba ludzi różnych tych korpusow wynosiła około 40,000. Tym większą zaś w sobie ufność pokładali, gdy francuzka armia od dni czterech nie rusząc się na miejscu zostawała. Czekaniem z wydaniem rozkazu do wyruszenia na przód, aż nim na brzeg wyniesione zostały zapasy żywności i ciężkiej artylleryi. Tę nieczynność w inny sposób sobie wytłumaczył nieprzyjaciel. Aga Algieru znajdujący się na czele milicyi Tureckiej, rozumiał, że za uderzeniem otrzyma zwycięstwo. Baterye, które on dniem wprzód między Staoneli i naszymi pozycyami usypać kazał, plan mi iego wydały i wszystkie zostało przygotowanem do przyjęcia go należycie. Dziewiętnastego równo ze dniem wystąpiła armia nieprzyjacielska w linii oskrzydłającej czoło naszych pozycyji; największe iey usiłowania obrócone były przeciwko brygadom Cloueta i Acharda. Naprzeciw tych stała Turecka milicya, która atak rozpoczęła z wielką odwagą. Janczarowie wdarli się aż do okopow zakrywających czoło naszych batalionów, i śmierć tu znaleźli. Trzecia brygada dywizyi Berthézene i obie pierwsze brygady dywizyi Loverdo, zostały przez kontingensa z Oran i Konstantyny atakowane. Jenerał Lowerdo nieprzyjacielowi dozwolił wniknąć do rowu, którym pozycya iego była zasłonięta, a wtedy go bagretam spotkał: w tém uderzeniu wielu z arabskiej piechoty na miejscu poległo. Po odparciu nieprzyjaciela, dywizya Cloueta zaczęła działać zaczepnie. Wojska tak pałały chęcią walki, że ich żadną miarą nie można było wstrzymać. Brygady Acharda i Poret-de-Morvau poszły na przód dla wspierania brygady Cloueta. Nadeszła stanowcza chwila; rozkazałem uderzyć na baterye i oboz nieprzyjacielski. Obie pierwsze brygady dywizyi Loverdo poszły naprzód pod dowództwem Jenerałow Damremont i Uzer. Trzecia brygada, która wlewo postana była, poszła pod rozkazami Jenerała Arcine za poruszeniem brygady Cloueta. Trzy regimenta z dywizyi Escarsa ruszyły naprzód mając stanowić rezerwę; trudno opisać zapał, iaki wojska okazywały, gdy znak do ataku w obozie był dany. Słyż z nadzwyczajną prędkością naprzód. Pomimo trudności, z samej pozycyji wynikających, artyllerya, według nowego systematu urządzone, zawsze była w pierwszej linii. Wielka lekkość z iaką działała, wiele się do tego przyłożyła, że nieprzyjaciela przestraszył ogarnął. Dla wszystkich tych, którzy się w bitwie pod Staoneli znajdowali, rozstrzygnięte już było pytanie: czy dawny lub nowy systemat może mieć pierwszeństwo? Ogień z okopow przez nieprzyjaciela dla zasłonięcia swego obozu usypanych, ani na chwilę naszych wojsk nie wstrzymał. Znajdujące się na nich 8 dział spiżowych przez 20ty regiment liniowy wzięte zostały. Turcy i Arabowie na wszystkie strony w ucieczkę się rzucili, a oboz swój nam zostawili; było w nim 400 namiotów, z pomiędzy których Agi Algieru i Bejów Konstantyny i Titeri były niezmiernie pyszne. Znaczny znaleźliśmy kul, prochu, i żywności zapas; kilka trzód owiec i 100 wielbłądów, które nam śródki transportow pomnożą. Żołnierze nasi w namiotach nieprzyjaciela wypoczywają. Sprawienie się wojsk wszelkiej broni, odpowiadają zupełnie zaufaniu Królewskiemu. Większa liczba Oficerów sztabowych, ieszcze była bez koni i pełniła powinność pieszo z niezmordowaną ochotą. Jenerał-porucznik Berthézene prowadził dywizyą swoją z talentem i zimną krwią, której od doświadczenia iego oczekiwać można było. Po odebraniu raportów Jenerał-porucznika będę mógł W. X. Mści, oficerów i żołnierz, którzy się najwięcej odznaczyli, wymienić. Liczba ranionych jest około 300. Rany w ogólności nie są niebezpieczne, i połowa tych, którzy byli ranieni, wkrótce znowu będzie mogła stanąć pod chorągwiami. Wylądowanie z niezmordowaną postępnie czyn-

nością; dzisiaj mnóstwo na lądzie stanęło koni, a jutro jeszcze większa ich liczba ma być wylądowana. Pogoda nadzwyczajnie jest piękna. Lato, któregośmy tak długo oczekiwali, już zda się, zaczęło. Jednak upały tu nie są większe, jak w Paryżu, w czasie letniego przesilenia. Za 3 lub 4 dni wojsko będzie mogło zbliżyć się do Algieru. Zda się być pewną, że nieprzyjaciel między miastem i obozem, nie zrobił żadnych przygotowań do obrony. Arabowie tracą odwagę, wielu z nich już się stawilo u naszych przedpocztów, którzy wszyscy jednym głosem mówili, że białą się Deia poszli przeciw wojsku francuzkiemu. Bitwa pod Staoneli może być przyczyną mnogich dezercy u nieprzyjaciela. Mam honor zestawiać i t. d.
Hrabia Bourmont.

Rapport Vice-Admirala Duperré do Ministra Morskiego.

Na okręcie liniowym Provence w zatoce Sidi Ferruch 19 czer. 1830.

Jaśnie Wielmożny Panie! Nieprzyjaciel, wzmocniony korpusem piechoty tureckiej, uderzył dziś rano na nasze linie, został odparty i goniony aż do swoich pozycy, które wszystkie zostały zdobyte. Obóz, artyllerya, wielbłądy, namioty i amunicya, dostały się w ręce wojsk naszych, które dzisiaj właśnie te pozycye zajęły. Taki jest wypadek dnia, o którym mi z głównej kwatery doniesiono. Wódz naczelny przysłał mi swój urzędowy raport, a ja pośpieszam go przez bryg Zebra daley przestać. Okręty wojenne Griffon, Alerte i Ducoudric, wspierały nasze wojska ze strony wschodniej półwyspu. Właśnie i fregata Ifigenia miała im dopomagać, gdy cofanie się nieprzyjaciela wykonanie tego środka uczyniło niepotrzebnym. Flotta ciągle się zajmuje wynoszeniem na ląd potrzeb wojennych. Żywność na 20 dni dla całego wojska, około tysiąca koni, cała artyllerya, ile jej zapotrzebowano, i więcej nawet, iako też liczne zapasy wojenne, już są na ląd wyniesione. Za dwa lub trzy dni oczekuję reszty statków przewozowych. Dzisiaj bardzo piękną mieliśmy pogodę. Zupełna spokojność na merzu nie dozwoliła Kontr-Admirałowi Rosamel wyjszć pod żagle. Okręt liniowy Provence, stanowisko swoje, które mogło stać się dla niego niebezpiecznym, odmienił. Znajduje się on teraz przy wejściu zatoki, przywiązany linami, i zupełnie w stanie opierania się wiatrom i nawałnicom. Odesłałem, iako miał honor JW Panu już donieść, niektóre statki do Tulonu z żądaniem od Prefekta morskiego żywności, nadewszystko zaś wody świeżej, której zupełnie braknie. Na półwyspie zrobione studnie wystarczają tylko dla wojsk które ją zajmują. Posunięcie się na przód pozycy, którąśmy zajęli i która od magazynów już znacznie jest oddalona, uczyni wprowadzenie transportów potrzebnym, które, uważając siły nieprzyjacielskie, licznych będą potrzebowały konwojów. Postanowiłem więc zgodzić się na życzenie Naczelnego Wodza, to jest: osadzić półwysp ludem z okrętów: i obronę tego ważnego placu zupełnie zdać morskim wojskom. Zaymę się dopiero urządzeniem osady, i obratem Kapitana okrętowego Hugona na iey Komendanta. O rozrządzeniach w tej mierze nie zaniedbam JW Panu donieść w swym czasie. Mam honor i t. d. Duperré.

KRAKOWSKA RZECZPOSPOLITA.

*Krakow d. 26 czerwca.
(z Gazety Warszawskiej.)*

Rozpoczęty wpływ składek dobrowolnych, na podźwignienie zamku Krakowskiego, wskazał Rządowi tutejszo-kraioowemu potrzebę obmyślenia, komuby zawiadywanie tym funduszem również z przedmiotu, iak celu do całego rodu Polskiego należącym, w sposobie zamiarowi odpowiadają.

eym, poruczonem być mogło. Za nysystosownięszy do tego środek osądził Senat Rządzący ustanowienie oddzielnego komitetu z osób doświadczony gorliwości, mającego się trudnić kierunkiem robot w miarę zasiłkow dostępować mających, również iak nadzorem wykonywania onych, któremu także szafunek przeznaczonemu na to grosza poruczył. Jakoż komitet ten, mający na czele JW. Arthura Hrabiego Potockiego, którego na teraz w nieobecności wyręcza JW. Maciey Rembowski, dawniey Prezes Trybunał. Woiewódz. Kaliskiego, złożony z JW W i WW. Floryana Straszewskiego, Józefa Hr. Zatuskiego, Józefa Hr. Wodzickiego, Franciszka Paszkowskiego, byłego Jenerała Wojsk Polskich, Alexego Wężyka, Ludwika Morsztyna, Henryka Dembińskiego, Wojciecha Kucieńskiego, Mateusza Kirchmaiera, Wincentego Wolff, Józefa Seldmayr, Felixa Radwańskiego Professora architektury przy Uniwersytecie Jagiellońskim, Franciszka Sapalskiego, Profesora iometryi wykresłney w tymże Uniwersytecie, Pawła Florckiewicza, Professora matematyki w Liceum Krakowskiem, na dniu 18 b. m. przy zagaieniu pierwszego posiedzenia przez JW. Stanisława Hrabiego Wodzickiego, Prezesa Senatu, w czynność wprowadzonym został. Połączone talenta tych mężów, ożywione ważnością zamiaru, i wsparte, iak się spodziewać należy, hojnością miłośników rzeczy oyczystych, wróżą naysympłniejsze przedsięwzięciu temu powodzenie, a zdanie sprawy przy końcu dzieła, Publiczności drukiem ogłosić się mające, usprawiedliwi bez wątpienia, położone w tym szanowym składzie zaufanie. (G. W.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

W Londynie czynią teraz doświadczenia, względem użycia przy bronii wojskowej panewek do prochu piorunującego, oddawna już używanych przy strzelbach myśliwskich. Jakkolwiek przyswoienie to pociągnie za sobą znaczne koszta w zastosowaniu takowych panewek albo raczej rurczek do karabinów, nie będzie iednak bez widocznej korzyści; oszczędzi się bowiem ilość prochu w ładunkach i zabezpieczy się broń od zamożenia w wilgotnej porze. Znaczna ilość karabinów opatrzonych w takie rurkowate panewki została zostawiona dla doświadczenia, po regimentach piechoty.

— W zbiorze portretów, które P. Champollion przywoził z sobą z Egiptu, znajduje się portret króla Sechonchis, naczelnika 22 dynastyi, w biblii Schechouk zwanego, który wziął Jeruzalem i kościół złupił; iako też portret króla iudzkiego Roboama syna Salomona.

— Cesarz Brezylijski zapisał się do liczby członków towarzystwa, założonego przez Barona Ferrussac, do rozszerzenia nauk i przemystu.

— Czytamy w *Journal des Débats*, że Anglia utwierdziła projekt komunikacyi ciągłej z Indiami przez morze czerwone. Statek parowy o sile 160 koni przybył z Bombay do Suez we 21 dni. Depesze natychmiast przesłano konsulowi Angielskiemu do Alexandryi, dla odesłania przez Malte i Gibraltar do Anglii. We 40 dni otrzymają w Londynie listy z Bombay, które zwyczajnie idą pięć i sześć miesięcy. Składy węgla są w Haden, Dzedé, Moa i Koseir: statek w podróży swej użył dni 10 na odpoczynek. Każda beczka węgla wzięta w składzie kosztuje 10 f. s., a zużywano ich iedenascie na dzień.

— Rząd francuzki ogłosił nagrody po 1000 fr. każdemu, kto zatrzyma podpalacza, i jeśli poymany zostanie przekonany o zbrodni.

— W ciągu pierwszego kwartału rząd angielski rozdał 101 patentów za pożyteczne wynalazki i ich udoskonalenie, 5 z nich oddano za granicę. (T. P.)

*Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora.
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.*

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK

Wilno dnia 4 Lipca v. s. 1830 roku.

R o d r a d y.

1 Od Komitetu za Naywyższą Wolą ustanowionego w mieście Wilnie, na zrobienie drogi szosze od Kowna do Dyneburga niniejszém ogłasza się: iż o zawarciu kontraktów z tymi którzy się podięli dostawy materyałów tak i z tymi którzy się podięli różnych robot około drogi szosze; nastąpiła od JEGO CESARSKIEY WYSOKOŚCI CESARZEWICZA rezolucya; a zatem wszyscy którzy należeli do targow odbytych w Kownie, Wiłkomierzu i Jeziorosach i do przetargu w Komitecie na pomienione przedmioty, zechcą przybydź sami lub przysłać pełnomocników w rychłym czasie do Komitetu; iedni dla zawarcia kontraktów, drugi zaś, dla odebrania na powrót przedstawionych ewikcyi. Lipca 5go dnia 1830 roku.

Wileński Wice - Gubernator Rzeczywisty Radzca Stanu i Kawaler Listowski.

1 Od Komitetu za Naywyższym rozkazem ustanowionego w mieście Wilnie trudniącego się budową bitey drogi od Kowna do Dynaburga niniejszém ogłasza się, iż potrzeba podług poniższego wykazu różnych narzędzi żelaznych i drewnianych do budowy drogi Chaussee, na dostawienie których Komitet postanowił otworzyć licytacyą w dniach 8, 9, 10, i przetarg 11 terażniejszego miesiąca lipca; życzący zatem targować się na dostawienie takich narzędzi przybędą na wyrażone terminy do Komitetu z prawnymi ewikcyami.

Wykaz Narzędzi.

- 1) 1,000 sztuk łopat żelaznych po 3 funtów, a sztuka po 1 rub. 62 kop. assygu.
- 2) 500 — wodospastów po 2 funty, funt po 36 kop. as.
- 3) 500 — suwałkow czyli zgrzebaczy po 3 funty, funt po 36 kop. ass.
- 4) 500 — szpiczaliow po 5 funt., funt po 23 k.
- 5) 600 — grabi po 2½ f., funt po 74 kop. as.
- 6) 100 — młotow 20 funtowych, f. po 23 k. as.
- 7) 1,000 — młotow 10 funtowych, f. po 23 k. as.
- 8) 600 — młotow 5 funtowych, f. po 23 k. as.
- 9) 100 — młotow brukarskich po 4 funty, funt po 43 kop. ass.
- 10) 500 — motyk po 3 funty, funt po 32 k. ass.
- 11) 50 — dragow po 15 fun., funt po 23 k. as.
- 12) 50 — klinow po 4 fun., funt po 23 k. ass.
- 13) 6 — toporow ciesielskich sztuka po 5 rub. 40 kop. ass.
- 14) 20 — siekier po 3 funt. 54 kop. ass.
- 15) 10 — łańcuchow kafarowych sztuka po 9 rub. 72 kop. ass.
- 16) 10 — pił dużych po 3 rub. 10 kop. ass.
- 17) 6 — pił małych ręcznych po 3 ruble 24 kop. ass.
- 18) 1,000 — niecek po 54 kop. ass.
- 19) 600 — taczek po 3 rub. 24 kop. ass.
- 20) 1,000 sażeńow sznuru tarassowego od sażena po 5 kop. ass.
- 21) 1 sznelwaga czyli przemiań wagi rossyjskiej.

Wileński Wice - Gubernator Rzeczywisty Radzca Stanu i Kawaler Listowski.

1 Od Podolskiej Izby Skarbowey niniejszém ogłasza się: iż w niej będą się odbywać targi terażniejszego roku w terminach: 1szym października 29, 2gim listopada 3 i 3cim 4 dnia; na przerobienie starych murowanych póiezuickich domow, w gubernialném mieście Kamieńcu-Podolskiém, na postawienie nowych i na reparacyą szkolnego kościoła również murowanych; na co wszystko przeznaczono wedle śmiety summy srebrem 20,413 rub. 7½ kop.; życzący zechcą przybydź na targi do tey Izby sami, lub przysłać pełnomocników z prawnymi ewikcyami, gdzie im będą objawione kondycye, śmieta i plany.

Sowietnik Krycki.
Sekretarz Storożewski.

1 Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż w Wileyskim powiecie w zastatném mieście Radoszkowiczach zamierzono naprawę znajdującego się tam mostu i pobudowanie nowego wielkiego spustu o 8 zastawkach z wodną skrzynią za summę wyliczoną podług śmiety 2,047 rub. 70k. ass. za czem życzący podięć się takowey reparacyi i pobudowania zechcą przybywać na targi z prawnymi ewikcyami na pierwsze dwa terminy, a mianowicie: 1szy 25 i 2gi 30 lipca t. r. do Wileyskiego powiatowego Ziemskiego Sądu, a na 3ci ostateczny 18 sierpnia i dla przetargu 19 dnia sierpnia tegoż r. do Mińskiej Izby Sbarb. gdzie za przybyciem objawione będą życzącym kondycye, śmieta i plan. Czerwca 28 d. 1830 r.

Sowietnik Czmychow.
Sekretarz Arcimowicz.
Stożanaczalnik Siemienow.

Przedaż publiczna.

1 Magistratura Powszechney Opieki Litewsko-Wileńska niniejszém ogłasza: iż w niej będzie się przedawać z aukcyynego targu oddany na ewikcyą za uchybieniem terminu nieruchomy majątek Norwidziszki Kapitana Leyb-Gwardyi Pawła Goleniszczewa Kutuzowa, leżący w gubernii Wileńskiej powiecie Trockim, w którym, podług ostatniej rewizyi 1816 roku, liczy się 28 dusz włościańskich płci męskiej, z całą należącą do nich ziemią i wszelkiem na niej zabudowaniem. Do czego naznaczone są powtórne terminy: pierwszy dnia 13, drugi 15 a trzeci ostateczny 18 następującego mca septembra roku terażniejszego. Życzący zatem kupić takowy majątek, mogą przybydź do Magistratury Powszechney Opieki w dniach oznaczonych podczas Sessyi, i widzieć w niej przedaiącego się majątku inwentarz z otaxowaniem. Dnia 13 iunii 1830 roku.

Непремънный Членъ Коллежскій Ассесоръ Пётръ Клейсшъ.

Секретарь Иванъ Солиманъ.

Sąd Exdywizorski.

1 Sąd Taxatorsko-Exdywizorski dekretem Remissyynym Sądu Głównego Litewsko-Wileńskiego 2go Depart. w roku tym 1830 miesiąca marca 28 dnia zapadłym, wyznaczony, do majątności Wodakl w Powiecie Wiłkomierskim le-

żądcey dziedzictwa WWch Chrypćewiczów w dniu 24 tego miesiąca iunii w kómplecie zabrany, po ułatwieniu wszelkich wstępnych kwestyow, i po przeznaczeniu komportacyi na dzień 15 iulii tego roku w Kancellaryi Ziemskiej Powiatu Witkomierskiego przez wszystkich kredytorow spełnić się powiunej, termin powtórnegozjazdu dnia 15 października tego 1830 roku do pomienionej majątności przernaczył, iż w tym terminie ostatecznie sprawę konkursową sędzić będzie, strony do tego konkursu interes-

sowane zawiadamia, i żeby też strony pretensye swoje przed tym Sądem objawiły, pod amissyą rzeczy zastrzega. Dat 1830 iunii 26 dnia. Michał Purzycki Sędzia Ziem. Pttu Kowien. i Exdywizor.

Pisarz Ziemi Szawel. i Exdywizor Ludwik Rymgayło.

Pisarz Grodzki Upit. Antoni Olechnowicz. Sąd Taxatorsko-Exdywizorskiego Regent Wincenty Bulharyn.

Ogłoszenia po raz 2gi.

Podrady.

2 По воле Господина Главнокомандующаго 1ю Армиею, Генераль Фельдмаршала Графа Сакена, Генераль Иншенданшь сямь объявляеишь, что на поставку провианша для Войск сей Армии и причисленных к оной, назначаюишь торги вь Казенныхъ Паладахъ пѣхъ самыхъ Губерний гдѣ Войска расположены, имено: Воронежской, Тамбовской, Полтавской, Слободско-Украинской, Курской, Тульской, Рязанской, Виленской, и Орловской, вь пошребность сь 1го октябрия 1830 по 15 генваря 1831 года.

Сроки торгамъ назначаюишь такимъ образомомъ:

Перваго разряда, торги августа 7, 8 и 1го числа, переторжки августа 12, 13 и 14го вь Губернияхъ Воронежской, Тамбовской, Полтавской, и Слободско-Украинской.

Вторваго разряда, торги августа 12, 13 и 14, переторжки августа 18, 19 и 20 числа вь Губернияхъ Курской, Тульской, Рязанской, Виленской и Орловской.

На сии сроки вызываюишь желающия к торгамъ сь законными залогамъ, во уваженіе помѣсячной поставки припасовъ, на сей разъ вь пяшую часть прошивъ подряда, а на обезпеченіе заданковъ особо; кромѣ общественныхъ оишь дворянства поставокъ кои оспраюишь на одномъ доврии. Вѣдомости о пошребности вь каждой Губернии будупъ разосланы вь Казенные Палашы вь свое время и публично вь оныхъ ошкрипцъ вмѣстѣ сь подробными кондиціями и прочими правилами, на основаніи коихъ должны происходишь поставки. М. Шкловъ Июня 19 дня 1830 года.

Генераль Иншенданшь 1й Армии, Артиллерии Генераль Лейтенаншь Пироговъ.

2 Z woli Pana Głównodowodzącego 1szą Armią, Jenerał - Feldmarszałka Grafa Sakena, Jenerał - Intendenta ninieyszem podaje do powszechney wiadomości, iż na dostawę prowiantu dla woysk tej Armii i połączonych z nią, pазnaczaia się targi w Skarbowych Izbach tych samych gubernij gdzie woyska są rozłożone a mianowicie: *Woronezskiej, Tambowskiej, Półtawskiej, Słobodzko - Ukrainskiej, Kurskiej, Tulskiej, Rjazańskiej, Wileńskiej i Orłowskiej*, dla zaopatżenia od 1go października 1830 do 1go stycznia 1831 roku.

Terminy do targow pазnaczaia się takim porządkiem:

Pierwszego oddziału targi sierpnia 7, 8 i 11go dnia, przetargi zaś sierpnia 12, 13 i 14go w guberniach Woronezskiej, Tambowskiej, Półtawskiej, i Słobodzko-Ukrainskiej.

Drugiego oddziału targi sierpnia 12, 13 i 14go, przetargi zaś sierpnia 18, 19 i 20 dnia w guberniach Kurskiej, Tulskiej, Rjazańskiej, Wileńskiej i Orłowskiej.

Na te terminy wzywaią się życzący do targow z prawnemi ewikcyami, przez wzgląd na miesięczną dostawę przypasow na ten raz w

proporcją piątey części podradu, a na kanoyą zadatkow osobno; oprócz powszechnych od obywateli dostawek, które pozostaia na samey ufności. Wiadomości o rekwizytach w kaźdey gubernii będą rozesłane do Izb skarbowych w swoim czasie i publicznie w onych odkryte razem ze szczegótowemi kondycyami i dalszemi prawidłami, na mocy których powinny się uskutecznić dostawki. M. Szklów, czerwca 19 dnia 1830 roku.

Jenerał Intendent 1szej Armii, Artylleryi Jenerał Leytnant Pirohow.

Zakład Instytutu.

2 Za pozwoleniem Rządu CESARSKIEGO Wileńskiego Uniwersytetu zakłada się Instytut pćci żeńskiej w mieście Guberniemi Mińsku w klasztorze PP. Benedyktyniek pod bezpośrednim dozorem P. Przeorysz Klotyldy Woyniłłowiczówny z dobranemi iey kilku zakonnicami. Instytut ten urządzi się na wzór najlepszych w tym względzie Instytutow Wileńskich. Prócz wyżej wspomnianych zakonnic, są jeszcze umówione guwernantka i ochmistryni, osoby wysokich talentow i prowadzenia się najlepszego; te nieodstępnie towarzysząc uczącym się paniom, poświęca swoię pracę kształceniu ich serca i rozumu. Do wykładania nauk klassycznych, oraz ięzykow, a szczególnie: polskiego, rossyjskiego, francuzkiego i niemieckiego będą zaproszeni Nauczyciele Gymnazyum tuteyszego. Muzyka, ta w całej swojej obszerności, będzie dawana przez iednego z najlepiey tę sztukę znających. Nauka religii poruczy się biegłemu w niej kapłanowi, któryby oprócz gruntownych iey zasad, stosownie do wieku i usposobienia Panien, umiał pożytecznie nauczyć obowiązkow, kobiety chrześciański, kobiety do życia towarzyskiego przeznaczoney, na których wiernem pełnieniu szczęście, iak szczególnych rodzin, tak całej społecznosci leży. Roboty zaś ręczne, jako to szycie igłą i t. d. zostawione będą wyćwiczonej w tém zakonnicy, ta uczyć będzie szczególniey tych robot, które przyjemnie zajmując czas pracującey pożytek przynoszą. Ktoby więc życząc w tym nowo zakładającym się Instytucie, pomieścić swoię córkę, chciał dokładniejszą o nim powziąć wiadomość, ten niechay się uda do wspomnionego PP. Benedyktyniek Klasztoru: tam znajdzie przygotowaną już w tym celu instrukcyą, wszystkie szczegóły obeymującą.

Konstancya Szwańska Xieni K. M.

Klotylda Woyniłłowiczówna Przeorysz K. M. Faustyna Janutowiczówna Sub-Przeorysz Z. S. O. B. K. M.

Dozwala się drukować. Wilno 1830 d. 1 lipca. Cenzor L. Borowski.